

WOJEWODA
ZACHODNIOPOMORSKI

Szczecin, 13 września 2022 r.

Znak: ZPS-3.431.12.17.2022.JJA

**Pani
Romana Klimek-Jacoszek
Dyrektor
Centrum Opieki nad Dzieckiem
im. Konstantego Maciejewicza
w Szczecinie**

Wystąpienie pokontrolne

Na podstawie art. 186 pkt 3 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej¹ oraz rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli², w dniach 22-23 sierpnia 2022 r. została przeprowadzona kontrola w trybie uproszczonym w Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Maciejkowa przystań”, przy ul. Wszystkich Świętych 66 w Szczecinie. Czynności kontrolne prowadzone były również w Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie. Kontrolę na podstawie upoważnień nr 53/2022 z dnia 18 sierpnia 2022 r. przeprowadził zespół inspektorów Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Szczecinie w składzie: Małgorzata Andraszkiwicz - starszy inspektor wojewódzki, osoba kierująca zespołem oraz Justyna Jarczewska – inspektor wojewódzki. Przedmiotem kontroli była weryfikacja informacji zawartych w skardze dotyczącej ewentualnych nieprawidłowości w funkcjonowaniu placówki. Kontrolą objęto okres od 14 marca do 4 sierpnia 2022 r.

akta kontroli str. 1-2

Podstawy dokonanych ustaleń:

- informacje przekazane przez dyrektora centrum,
- analiza dokumentacji prowadzonej w placówce,
- rozmowy przeprowadzone z 5 wychowankami,
- rozmowy przeprowadzone z 8 wychowawcami, pedagogiem, psychologiem oraz głównym specjalistą ds. koordynowania działań placówek opiekuńczo-wychowawczych.

¹ Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2022 r. poz. 447 ze zm.)

² Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz. U. z 2015 r. poz. 1477)

Placówka Opiekuńczo-Wychowawcza „Maciejkowa przystań” w Szczecinie działa na podstawie decyzji nr 12/2013 Wojewody Zachodniopomorskiego z dnia 26 lutego 2013 r. oraz w oparciu o regulamin wprowadzony zarządzeniem dyrektora centrum z dnia 22 stycznia 2021 r. Zgodnie z regulaminem jest to placówka interwencyjna, która dysponuje 11 miejscami całodobowej opieki dla dzieci i młodzieży. Placówką kieruje pani Romana Klimek-Jacoszek, dyrektor Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie.

Na dzień kontroli przebywało w niej 14 wychowanków w tym 2 dzieci z Ukrainy.

Podczas kontroli weryfikacji podlegały zagadnienia wskazane w skardze małoletniego obywatela Ukrainy dot. niewłaściwego traktowania podczas pobytu w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

1. Przestrzeganie praw dziecka w zakresie:

a) relacje pomiędzy dziećmi i pracownikami

Na pytanie „Z kim możesz porozmawiać o swoich problemach”, trzech wychowanków wskazało p. (...) oraz koleżankę, po dwoje wskazało p. (...), p. (...), p. (...), po jednej wskazało p. (...), p. (...), p. (...). Jeden wychowanek wskazał, że z *wychowawcami raczej nie*.

Wychowankowie podczas rozmów z kontrolującymi wskazali pracowników, z którymi mają dobre relacje. Cztery osoby wskazały panią (...), po dwie osoby wskazały – p. (...), p. (...), p. (...), p. (...); po jednej osobie wskazały p. (...) oraz p. (...).

Wychowankowie wskazali także pracowników z którymi mają złe relacje: 4 osoby wskazały panią (...) (*bo jej nie lubię, bo za nic krzyczy do mojego brata, do mnie też krzyczy i czasami jest wredna*), po jednej osobie – p. (...) (*bo dała mi karę na telefon na 1 miesiąc*), p. (...) (*bo nie nawiązuje relacji*), p. (...) (*bo jej nie lubię*).

b) system nagród i kar, tryb odwoławczy od kary

Wśród nagród stosowanych w placówce dzieci wymieniły: słodycze, dłuższe wyjścia, pochwały oraz, że *można wybrać bajkę na netflixie lub you tube*. Jedno dziecko wskazało, że *nie ma nagród, chyba dla młodszych jakiś deser*. Na pytanie dotyczące kar stosowanych w placówce dzieci wskazały: brak wyjść poza placówkę, zabieranie telefonu (w tym czasie dzieci mogą korzystać z telefonu stacjonarnego placówki), dodatkowy dyżur za spóźnienie, zakaz zwalniania się, natomiast młodszy kara na słodycze.

Na pytanie „Co możesz zrobić, jeżeli nie zgadasz się z karą?” czworo dzieci odpowiedziało, że *nic lub nie wiem*. Jedno dziecko wskazało, że *nie doświadczyło kary*.

W zakresie stosowania kar lub wyciągania konsekwencji, pouczam dyrektora centrum, że nie można stosować dodatkowego dyżuru porządkowego, jako karę lub wyciągnięcie konsekwencji złego zachowania. Może to mieć miejsce tylko w sytuacji, kiedy dziecko nabałagani lub coś zniszczy i będzie to konsekwencją tego zachowania. Wskazuję również na konieczność informowania wychowanków o trybie odwoławczym od kar lub konsekwencji.

c) ochrona dzieci przed przemocą w placówce

Podczas kontroli prowadzono rozmowy z dziećmi na temat niepokojących je zachowań ze strony pracowników placówki. Jedno dziecko wskazało, że nie widziało ani nie słyszało by którykolwiek z pracowników placówki zachowywał się niewłaściwie w stosunku do wychowanków. Wskazał, że do takich zachowań dochodzi między dziećmi zwłaszcza rodzeństwami. Cztery osoby wskazały panią (...) uzasadniając to, że krzyczy na (...) dlatego, że coś źle zrobił. Inne dziecko wskazało, że pani (...) zabroniła jednemu z wychowanków zjeść więcej niż jedną kanapkę, straszyła tego wychowanka notatką do sądu. Pozostali wychowawcy rozmawiają z tym dzieckiem, tłumacząc zasadnością dbania

o zdrowie. Jedno dziecko wskazało, że słyszało, że *była taka afera z wychowankiem (...), że pani (...) szarpała się z nim. Oni się pokłócili w pokoju wychowawców, gdyż pani (...) chciała mu zabrać telefon i wtedy się poszarpali. Ona zabrała telefon do domu, ale na drugi dzień przyniosła i wtedy (...) zabrał go.*

Dwoje wychowanków pochodzących z Ukrainy opowiedziało o zdarzeniu, o którym słyszeli od kolegi, którego już nie ma w placówce (wyjechał na Ukrainę). Jeden z nich opowiedział o sytuacji, kiedy siedząc w pokoju przy komputerze (miał jedną słuchawkę na uchu) usłyszał jak (...) kłócił się z panią (...), a ta miała go uderzyć dłonią w twarz. Wychowanek tego nie widział, nie odwrócił się w ich stronę, ale jak powiedział usłyszał „plask dłoni”. Inna wychowanka opowiedziała, że (...) przyszedł do niej do pokoju zapłakany i powiedział, że pani (...) go uderzyła w twarz. Wychowanka dodała jeszcze, że (...) chyba powiedział o tym wychowawczyni p. (...), która stwierdziła, że *nic nie może z tym zrobić.*

Pracowników placówki również zapytano, czy byli świadkami lub słyszeli o jakichś niepokojących zachowaniach pracowników placówki wobec dzieci. Dwóch pracowników wskazało, że (...) czasami przychodził do nich i żalił się na panią (...), że jest wymagająca, przeklinał na nią, mówił również, że nie może wyjść z placówki. Żaden z pracowników nie widział i nie słyszał, żeby pani (...) szarpała lub uderzyła (...). Poddają to w wątpliwość wskazując, że był to chłopiec bardzo wylewny i potrafił upominać się o swoje.

Podczas kontroli pytano również dzieci, czy któreś czuło się zastraszane, szykanowane, ośmieszane lub czy grożono im wywiezieniem do ośrodka, policją lub sądem. Troje dzieci zaprzeczyło, aby tego doświadczyło, natomiast wszyscy wskazali, że widzieli i słyszeli to w stosunku do (...) i (...) (wychowanków z Ukrainy). Policja była wzywana dosyć często do placówki, jednak wezwania były konsekwencją ich nagannego zachowania. Jedno dziecko wskazało sytuację, w której szukało w internecie opiekuna i różni ludzie zaczęli dzwonić do placówki. Wtedy grożono wychowance, że zostanie wezwana policja.

d) uwzględnianie zdania dziecka.

Dzieci w rozmowie stwierdziły, że mogą decydować o ubiorze, z kim się kolegują, z kim rozmawiają, czym będą się bawić. Jedno z dzieci stwierdziło, że tu jest wszystko kontrolowane i zgodne z regulaminem.

e) zapewnienie dostępu do opieki zdrowotnej

Podczas rozmowy wychowankowie na pytanie „Co robisz jak jesteś chory?“, wychowankowie wskazywali, że idą do wychowawcy, który następnie rejestruje do lekarza. Jedno dziecko wskazało, że idzie do siostry bo wychowawca jest zajęty lub rozmawia przez telefon. Inne dziecko wskazało, że *„jak chciało tabletkę to wychowawca mu nie podał ponieważ tłumaczył, że nie ma wskazań lekarza. Zarejestrował do lekarza, ale już mu wtedy nic nie było”*. Poza tym w rozmowie dzieci wskazywały, że wychowawcy zapisują ich na wizyty do lekarza rodzinnego i specjalistów, podają leki i dzieci czują się zaopiekowani.

f) zapewnienie specjalistycznego wsparcia

Wsparcie specjalistyczne w placówce zapewniają pedagog, psycholog oraz terapeuta. Ponadto od kiedy przebywają wychowankowie z Ukrainy została zatrudniona wychowawczyni z Ukrainy, która z wykształcenia jest psychologiem. W indywidualnej rozmowie z p. psycholog z Ukrainy osoby kontrolujące uzyskały informację, że wychowanek (...) nie chciał korzystać ze wsparcia psychologa. Rozmowy wychowanka z psychologiem odbywały się inicjatywy pani psycholog.

Kontrolujący w rozmowie z dziećmi zadali pytanie „Co chciałbyś zmienić w placówce?”, wychowankowie odpowiedzieli:

- dłuższe wychodzenie - 2 osoby,
- żeby były kanały w telewizorze, pilot służy tylko do włączania i wyłączania – 1 osoba,
- żeby nie zabierali telefonów – 2 osoby,
- nie wiem, nie ma nic co mi się nie podoba – 1 osoba

akta kontroli str. 7-47

2. Analiza indywidualnego przypadku (...) - funkcjonowanie dziecka w placówce

Z analizy dokumentacji wychowanka wynika, że chłopiec został przyjęty do placówki w dniu 14 marca 2022 r., przywieziony przez pracowników Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie w Szczecinie z punktu recepcyjnego dla uchodźców z Ukrainy. Małoletni przekroczył samodzielnie granicę w dniu 7 marca 2022 r. w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium Ukrainy. Początkowo przebywał pod opieką matki chrzestnej, jednak kobieta nie chciała dalej zajmować się chłopcem z uwagi, że mieszkanie które wynajmuje jest małe. W dniu 18 marca 2022 r. Sąd ustanowił dla małoletniego opiekuna tymczasowego w osobie wychowawcy (...). oraz postanowił umieścić małoletniego w placówce opiekuńczo-wychowawczej.

W chwili umieszczenia małoletniego w placówce, gdy był jedynym wychowankiem z Ukrainy, nie było z nim większych problemów. Jednak w miarę upływu czasu i umieszczeniem kolejnych dzieci z Ukrainy, (...) zaczął sprawiać duże problemy wychowawcze. Chłopiec nie podporządkowywał się regulaminowi, zakłócał ciszę nocną, pił alkohol, palił papierosy w pokoju, wachał tabakę, ubliżał wychowawcom oraz dzieciom, stosował przemoc fizyczną zarówno do dzieci (głową wychowanki uderzał w stół, specjalnie przygniótł wychowankę drzwiami przez co wychowanka doznała urazu żeber i znalazła się szpitalu, innej wychowance podpalił włosy na rękę) jak i pracowników (jednego z wychowawców poszarpał). Ponadto niszczył mienie placówki, w pokoju malował po ścianach obraźliwe napisy. Podczas napadów złości często wykrzykiwał, *że jest w placówce źle traktowany, że musi wstawać do szkoły, że nie może wyjść w dowolnej chwili i że wszystkim opowie, że w tym miejscu jest bardzo źle i naskarzy na wychowawców.* Często znieważał wychowawców używając obelżywych słów. Wychowankowie bali się (...), zwłaszcza młodsze dzieci. Wychowanek dopuszczał się również kradzieży w sklepie „Żabka”, o których placówka została poinformowana przez właściciela sklepu.

Placówka w dniu 17 czerwca 2022 r. złożyła do sądu wnioski o zastosowanie wobec (...) środka wychowawczego w postaci umieszczenia w młodzieżowym ośrodku wychowawczym na czas trwania postępowania. 21 czerwca sąd postanowił wszcząć postępowanie wobec nieletniego i na czas trwania postępowania umieścić go w młodzieżowym ośrodku wychowawczym.

Po otrzymaniu postanowienia placówka złożyła do Urzędu Miasta Szczecin dokumenty celem wskazania ośrodka wychowawczego.

Wychowawcy telefonicznie kontaktowali się z matką wychowanka, która przebywała na Ukrainie, opowiadali o problemach wychowawczych z synem, o jego zachowaniu. Matka nie miała wpływu na syna, mówiła wychowawcom, że syn od dawna ma problem z dyscypliną, nigdy nie chciał się podporządkować regulaminom, powtarzała, że jest on trudnym dzieckiem.

W dniu 4 sierpnia 2022 r. matka nieletniego przyjechała do Polski. Decyzją sądu zwolniono (...) z placówki. Ponadto sąd uchylił postanowienie o umieszczeniu nieletniego w młodzieżowym ośrodku wychowawczym z powodu powrotu na Ukrainę. Z tym dniem po odebraniu przez matkę został skreślony z listy wychowanków placówki.

akta kontroli str. 48-118

3. Skargi zgłaszane przez wychowanków placówki do dyrektora centrum lub innych pracowników – analiza podejmowanych działań.

Z informacji złożonej przez dyrektora centrum wynika, że w okresie objętym kontrolą nie było zgłoszonych skarg do dyrektora lub innych pracowników przez wychowanków placówki „Maciejkowa przystań”. Ponadto dyrektor centrum oświadczył, że nie otrzymała żadnej skargi dotyczącej niewłaściwego traktowania małoletniego (...).

akta kontroli 119-120

W wyniku przeprowadzonej kontroli nie wydaje się zaleceń i odstępuje się od oceny.

Zgodnie z art. 197d ust. 2 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, jednostka kontrolowana może zgłosić umotywowane zastrzeżenia do wystąpienia pokontrolnego w terminie 7 dni od daty jego otrzymania.

Przeprowadzenie kontroli zostało odnotowane w ewidencji kontroli pod pozycją 4.

Wystąpienie otrzymują:

- 1) Dyrektor Centrum Opieki nad Dzieckiem im. Konstantego Maciejewicza w Szczecinie,
- 2) Wojewoda Zachodniopomorski.

Zespół inspektorów:

.....

.....

Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej
Zachodniopomorskiego Urzędu Wojewódzkiego

.....

Na oryginale właściwe podpisy